

Nr 677

Av herr Österdahl och herr Gustafsson, Nils-Eric, om uppflyttning av vissa kommunblock i högre dyrortsgrupp.

(Lika lydande med motion nr 758 i Andra kammaren)

Den statliga dyrortsgrupperingen infördes genom riksdagsbeslut vid en tidpunkt då onormala prisförhållanden rådde i samband med den ekonomiska krisen efter första världskriget. På grundval av prisgeografiska undersökningar har landet delats upp i olika ortsgrupper (tidigare benämnda dyrortsgrupper). Avsikten var att ortsgrupperingen skulle ge kompensation för differenser i levnadskostnaderna mellan olika orter och åstadkomma en prisgeografisk standardutjämnning för statstjänstemännens del. Ortsgrupperingen ligger också till grund för avtalsuppgörelser för kommunaltjänstemännen m. fl. kategorier arbetstagare. Den statliga lönegrupperingen har därigenom blivit normbildande för stora löntagarområden.

Ortsgruppernas antal har skiftat, men för närvarande finns det tre ortsgrupper. Genom förra årets avtalsförhandlingar har de anställda i 3:ans ortsgrupp erhållit en lönehöjning med 25 procent av skillnaden mellan ortsgrupperna 3 och 4.

Ortsgrupperingsutredningen föreslog redan 1957 (SOU 1957: 42) i princip ortsgrupperingens slopande. Frågan behandlades i anledning av väckta motioner vid 1958 års B-riksdag. Riksdagen begärde då en prisgeografisk undersökning till grund för nya överväganden om lönegrupperingen. 1963 års riksdag förelades proposition i ämnet. Riksdagen beslöt därvid att bevilja ett anslag för utförande av den begärda undersökningen, som blev färdig först i december 1965.

Den prisgeografiska undersökningen finns redovisad i Statistiska meddelanden, H 1965: 93. Av denna framgår med all önskvärd tydlighet att nuvarande ortsgruppering är behäftad med stora brister. En betydande utjämnning kostnadsmässigt har ägt rum under tiden mellan prisundersökningen av 1951 och den under 1965 avlämnade. Undersökningen visade bl. a. att kommunblockens dyrhetstal närmast sig Stockholms.

Som exempel på det nuvarande systemets brister kan nämnas att Gotland enligt denna undersökning uppvisar ett dyrhetstal som med 11 enheter överstiger Stockholms, vilket tyder på ca 1 procent högre levnadskostnader på Gotland än i Stockholm. Trots detta förhållande är Gotland i lönehänseende alltså jämt placerat i ortsgrupp 3, medan Stockholm tillhör ortsgrupp

5. Även förorterna till Stockholms stad samt flertalet orter i Västerbottens län har dyrhetstal jämförbara med eller högre än Stockholms. (Bil. 1.)

I Kungl. Maj:ts proposition 1963: 54 uttalades att syftet med dyrortsundersökningen skulle vara att ge underlag för en revision av den gällande lönegrupperingen. En sådan revidering förutsattes också av 1958 års B-riksdag. Mot den bakgrunden ter det sig egendomligt att avtalsverket vid löneförhandlingarna så kraftigt motsätter sig justering av ortsgrupperingen i den riktning som dyrortsundersökningen ger anledning till. Även om riksdagen överlätit avtalsförhandlingarna på statens avtalsverk under riksdagens löne delegation borde de av riksdagen gjorda uttalandena beaktas vid sådana förhandlingar.

Det torde därför vara motiverat att riksdagen som högsta beslutande myndighet på arbetsgivarsidan ser till att avtalsverket fullgör de intentioner som omfattas av riksdagen, om arbetstagarnas löneförhandlare liksom tidigare lägger fram förslag i samma riktning.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte uttala att de kommunblock i Stockholms förorter (inkl. yttre förortszonen), i Gotlands län och i Västerbottens län som enligt 1964 års prisgeografiska undersökning hade dyrhetstal motsvarande dem i 5:ans ortsgrupp måtte uppflyttas i 5:e ortsgruppen.

Stockholm den 27 januari 1969

S.-O. Österdahl (fp)

Nils-Eric Gustafsson (cp)

Bilaga 1

Ortsgruppering (gällande 1963) och dyrhetstal enligt 1964 års dyrortsundersökning för Stockholms förorter och Västerbottens län

Kommunblock	Ortsgrup- pering för ingående kommuner	Dyrhetstal (Stockholm = 1 000)
<i>Stockholms förorter (inkl. yttre förortszonen)</i>		
Märsta (delvis)	3	1062
Vallentuna (delvis)	3,4	1039
Åkersberga (delvis)	3,4	1053
Vaxholm	4	1069
Upplands-Väsby	4	1037
Jakobsberg	5	1038
Sollentuna	5	1024
Solna-Sundbyberg	5	994
Träkvista-Tappström	4	1019
Roslags-Näsby	5	1059
Danderyd	5	996
Lidingö	5	1010
Gustavsberg	4	1044
Nacka	5	1025
Bollmora	4	1068
Handen	4	1056
Huddinge	5	1029
Tumba	4,3	1058
<i>Västerbottens län</i>		
Umeå	4	1023
Nordmaling	4	1037
Vindeln	4	1017
Vännäs	4	1016
Robertsfors	4	986
Skellefteå	4	1011
Norsjö	5	1051
Lycksele	4	1048
Storuman	5	1040
Sorsele	5	1081
Vilhelmina	5	1069
Åsele	4,5	1067

Källa:

Statistiska meddelanden H 1965:93

Bilaga B till AST